

Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj je zborovalo dne 6. t. m. v Komnu.

Udeležba je bila mnogobrojna; pogrešalo se je le desetorico vseh udov. Predsednik je v lepih besedah pozdravil prisotne, otvoril zborovanje ter predložil, naj učiteljsko izrazi pismo sožalje c. kr. okr. glavarju, predsedniku c. kr. okr. šol. sveta, g. Ant. Rebku, povodom smrti njegove g. matere, kar je bilo enoglasno sprejeto. Nato nastopi referent g. M. Kante s svojim poročilom, ker se mu je mudilo zaradi pogreba gori navedene pokojnice. Njegovo poročilo „Pojasnjevanje novega šol. in uč. reda je bilo zanimivo in poučno. Svršetkom so želeli nekaj pojasniti tovariši Avg. Šuc, Ant. Fakin in Fr. Vendranim. Prvima se je zaželeno pojasnilo. Vprašanje zadnjega pa, zadevajoče takso, ki jo sme učitelj zahtevati za izdavanje duplikatov odpuštnic na ljudski šoli, je ostalo nerešeno. Po daljšem razgovoru glede tega se je sklenilo vložiti posebno vlogo na c. kr. okr. šol. svet. Predsednik se g. referentu iskreno zahvali z vljudno prošnjo, da nam v kratkem še kaj poroča.

Nato čita tajnik zapisnik zadnjega zborovanja v Nabrežini, ki se ga je overilo. Letni poročili tajnika in blagajnika se vzameta v znanje. — Račune so pregledali izvoljeni pregledovalci (tov. Luka Sila, Lav. Arko in Al. Macarol) in iste potrdili. Blagajnica je še v precej dobrem stanju, le mnogo udov je še, ki žalibog zaostajajo z vplačevanjem udnine, zaradi česar je blagajnikovo delovanje oteženo.

Drugi referent tov. A. Mervič je moral zaradi pomanjkanja časa odložiti svoj referat na prihodnje zborovanje.

Predsednik je povedal, da je odbor v svoji seji spoznal za naše okolščine kot nemogoče, da bi pobirali poleg društvene udnine tudi naročnino na „Učit. Tovarša“. Zbor je ta sklep soglasno potrdil.

Z burnim odobravanjem se je na predlog predsednikov soglasno sprejela resolucija glede premembe § 55. drž. zakona, ki se tiče učiteljskih prejemkov, ki naj bodo odslej enaki onim državnih uradnikov zadnjih štirih razredov.

Delegatom za zborovanje vseh avstrijskih društev na Dunaju je izvoljen tovariš Ant. Kosovel, nadučitelj v Pliskovici.

Izvolil se je nato novi odbor, ki se je v nedeljo, 9. t. m., konstituiral v Zgoniku pri svoji seji tako-le:

Ant. Kosovel, nadučitelj v Pliskovici, predsednik; Fr. Ravbar, nadučitelj v Zgoniku, podpredsednik; Fr. Vendramin, nadučitelj v Dutovljah, tajnik; Ang. Orlova, učiteljica v Zgoniku, tajn. namestnica; Ant. Mervič, nadučitelj v Lokvi, blagajnik; Ant. Macarol, nadučitelj v Gorjanskem, pevovodja; Kar. Gruntar, učitelj v Sežani, odbornik.

Delegatom za zborovanje „Zaveze“ v Radovljici dne 18. avgusta so izvoljeni Pavel Medič, Viktor Škof in Fr. Vedramin ter gospice: Ang. Orlova in Antonija Terpinova.

Slednjič se je sklenilo odposlati telegrafične čestitke novoizvoljenim gospodom državnim poslancem: Štreklju, Hribarju in dr. Rybaču.

Ob 1¹/₂. popoldne se je zborovanje zaključilo.

Politiški pregled.

* **Jugoslovanski klub**, ki šteje 21 članov, so osnovali jugoslovanski državni poslanci v dunajskem parlamentu. — Predsednika sta dr. Ivčević in dr. Ploj. Pristopili so vsi Dalmatinci, Istrani in 7 Slovencev (Hribar, Grafenauer, Rybač, Ježovnik, Roblek, Štreklj in Ploj.)

* **Slovenski klub** so ustanovili slovenski klerikalni državni poslanci. Predsednik mu je dr. Šusteršič, podpredsednik dr. Korošec. Klub šteje 16 članov, in sicer 10 Kranjcev, 4 Štajerce in 2 Goričane.

* **Novi člani gosposke zbornice**. Cesar je imenoval celo vrsto dosmrtnih članov gosposke zbornice, med temi so ministri: Beck, Bienert, Auersperg in dr. Marchet. Med novimi člani gosposke zbornice je večina Nemcev — Čehov in Poljakov je le malo. — V gosposko zbornico je poklican tudi kranjski deželni glavar, g. Oton pl. Detela. To je prvi Slovenec v avstrijski gosposki zbornici.

* **Manifestačni shod za slovensko vseučilišče**. V nedeljo, dne 9. t. m., je sklical „Svaz českoslovanskeho stu-

dentstva“ v Pragi shod, na katerem so slovanski akademiki skupno manifestirali za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani, rusinske v Levovu in češke v Brnu. Shoda, ki je bil veličastno obiskan, so se udeležili med drugimi rektor češke univerze, prof. Hlava, državnozbornski poslanci: prof. Masaryk, prof. Čelakovský, prof. Sobotka in prof. češke tehnike Hrasky. — Za slovensko vseučilišče je referiral g. dr. Mihajlo Rostohar, ki je na podlagi statističnih dat in že danih kulturnih predpogojev utemeljil upravičeno slovensko zahtevo, po lastnem vseučilišču. — Povedal je, da je nastavljenih sedaj 539 nemških uradnikov na mestih, ki bi jih morali zavzemati Slovenci. Takih uradniških mest je na Kranjskem 97, Koroškem 63, Primorskem 171, a na Štajerskem 208. — Fil. Zalar (Adrija) je stavil sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: I. Potom zakonodaje naj se zajamči popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani. — II. Vlada naj stori takoj vse potrebne priprave za otvoritev popolnega slovenskega vseučilišča, in sicer naj pred vsem pospešuje habilitacijo slovenskih docentov; najprimernejša za to je češka univerza v Pragi. — III. Zahtevamo takojšnjo otvoritev juridične fakultete v Ljubljani, ker so za to dani vsi predpogoji.

* **Socialnodemokratski poslanci v posameznih državah**. Glede števila svojih poslancev stoji avstrijska socialna demokracija na drugem mestu. Na Ruskem jih je 132, v Avstriji 87, na Finskem 79, na Francoskem 52, na Nemškem 43, v Belgiji 32, na Angleškem 30, na Danskem 24, v Italiji 24, na Švedskem 14, na Norveškem 10, na Nizozemskem 7, v Luksemburškem 7, na Bolgarskem 6, v Švici 2, na Srbskem 1.

* **Skupna akcija za volilno reformo na Ogrskem**. Iz Budimpešte poročajo, da se nameravajo Romuni, Slovaki, Srbi in socialni demokratje med seboj tesneje združiti ter pričeti energično agitacijo za splošno in enako volilno pravico.

* **Izpremema v upravi Bosne in Hercegovine**. Bosansko časopisje z zadovoljstvom naznanja vest, da prevzame vrhovno vodstvo okupiranih dežel FZM Varešanin, rojen Hrvat, ki pozna dobro jezik in odnošaje okupiranih dežel. Važnejša je pa druga vest, ki jo je pa treba sprejeti z vso rezervo, namreč, da se uprava v Bosni in Hercegovini temeljito reformira. FZM Varešanin prevzame baje le vrhovno poveljstvo nad vojaštvom, civilna uprava se pa poveri hrvaškemu banu.

* **Nasledki šolskega štrajka**. V vasi Šroda, okraj Poznanjski, kjer je vsa šolska mladina pričela štrajkati, sta bila s 1. decembrom 1906 nastavljeni dva nova učitelja. In v kratkem prideta na to šolo še dva nova. Ker je pa zaradi te razširjave postalo šolsko poslopje premajhno, je zaukazla vlada, da se mora takoj postaviti nov šolski paviljon. Skupni stroški te razširjave znašajo 10.650 mark in plača novih štirih učiteljev 5000 mark. In vse te stroške — 15.650 mark — mora nositi tamošnja katoliška šolska občina.

* **Državica Meklenburg** dobi tudi moderni ljudski zastop. Do sedaj so odločevali takozvani „rittergutsbesitzerji“.

* **Krute kazni** napovedujejo sodišča raznim „prekucuhom“ na Poznanjskem. — Oskrbnik Stahowiak iz Oziszwega je bil kaznovan dne 26. februarja t. l. na globo 300 mark, ker je v nekem javnem zboru dne 16. septembra pr. l. rekel: „Prepovejmo svojim otrokom v šoli nemško odgovarjati“. — Teološki profesor v Gnesnu, dr. T. Trzcinski, je rekel v nekem zborovanju, da so oni otroci, ki trpe v ljudskih šolah zaradi svoje materinščine, podobni junakom, padlim na bojišču za svojo domovino. Za ta izrek je bil obsojen dne 25. februarja na globo 150 mark. — Prelat Josip Klos je bil na podlagi § 110 — javno hujskanje po časopisih — obsojen na 1 mesec zapor. Zapor se je izpremenil v denarno globo 450 mark. — 28. februarja je bil v Gnesnu kaznovan urednik časopisa „Lech“, Seymanski, zaradi žaljenja treh učiteljev v 6 tedenski zapor. — Enaka kazen je doletela župnika Piotrowicza iz Gnesna.

* **Tiskovne razmere na Ruskem**. Iz Petrograda poročajo, da je ruska vlada od 5. aprila do 4. junija, torej v dobi zasedanja državne dume, zatrla 94 časopisov, in sicer 43 v Petrogradu, 13 na Kavkazu, 9 v baltičkih pokrajinah, 8 v Moskvi, 4 v Sibiriji, 3 v Varšavi, 14 v drugih krajih Rusije. Istočasno je pod obtožbo 64 urednikov. — Na Ruskem so baje

prišli na sled zaroti, ki je pripravljala ljudsko vstajo ter hotela uvesti demokratsko republiko. — S carjevim ukazom z dne 16. t. m. je duma razpuščena. Nove volitve se razpišejo na dan 14. septembra, nova duma se pa skliče dne 14. novembra.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Vesela družba pri gosp. A. Domicelju na Rakeku 6 K 62 h; učiteljsko litij-skega okraja zložilo pri okrajni učiteljski konferenci 18 K 77 h; č. gospa Josipina Kalan je nabrala v veseli družbi v Mohorčevi gostilni v Velesovem 1 K 20 h. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Rudolf Wudler, Franja Pospelova in Ana Suhačeva iz Griž pri Celju; Ivan Zotter iz Gomilkega; Josip Ažman in Herma Sirknikova z Breznice. Bog plati!

Poziv! Vsa cenjena „Zavezina“ društva nujno prosim, da vložijo takoj peticijo na „Visoko poslansko zbornico v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel na Dunaju“ za ustanovitev slovenskega vseučilišča.

Vodstvo „Zaveze“: Predsednik: L. Jelenc.

Životopis S. Gregorčiča je spisal stud. phil. g. Anton Burger, založi ga pa notar g. Ig. Gruntar v Ribnici. Pregledali so rokopis specialna prijatelja pokojnega pesnika župnik g. Vrhovnik in župan g. Hribar pa tudi dr. Prijatelj. Knjiga se bo natisnila v 5000 izvodih in bo veljala 1 K. Knjiga se tiska v „Učiteljski tiskarni“ ter bo izšla v enem tednu. Gg. tovariše in gospodične tovarišice prosimo, da nabirajo naročnike za knjigo ter jo priporočajo med ljudstvom.

Umrli je dne 9. t. m. v Vodrančah pri Središču pesnik in pisatelj Božidar Flegerič. Svoje dni je tudi tuintam kaj napisal za naš list. Blagemu rodoljubi bodi časten spomin!

Odilijin zavod za slepce v Gradcu sprejme s 15. septembrom 1907 vse slepe, 4 do 12 let stare otroke v odgojo in pouk, ki imajo domovinsko pravico na Štajerskem; pravtako sprejme otroke, ki zaradi slabega vida ne morejo obiskovati javnih ali zasebnih ljudskih šol. Plačati je na leto le malenkost; ako pa je dokazano prosilčevo uboštvo, tedaj ga sprejme štajerski Odilijin zavod za slepce v Gradcu brezplačno. Poučujejo se tu vsi predmeti ljudskih šol; uspešno se goji petje in godba, kakor tudi ročna dela, kakršna zamore izvrševati slepec samostojno. Prošnje na ravnateljstvo zavoda naj se oddajo vsaj do konca julija; na pozneje došle prošnje se ne ozira. Pridenejo naj se zaeno sledeči listi: krstni list, izpričevalo cepljenih koz, domovinski list, ubožni list ter zdravnikovo izpričevalo, ki naj priča, da je otrok slep ter da je sposoben za pouk in vzgojo. Naslov zavoda se glasi: Odilijin zavod za slepce, Gradec, Leonhardstr. 130.

Iz dežel. šolsk. sveta štajerskega. Prestavljena sta nadučitelj Fran Vabič na Runču kot def. učitelj na deško ljudsko šolo Ptuj-okolica in Roza Preskarjeva, učiteljica, iz Buč v Pišce. Definitivnim sta imenovani učiteljici Mar. Kladnikova v Koprivnici in Mar. Boštjančičeva na Blanci. Kot okr. pom. učitelj za ptujski okraj je imenovan Edv. Čeh, def. učitelj pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Die deutsche Gesellschaft zur Bekämpfung der Geschlechtskrankheiten je imela svoj letošnji kongres v Manhajmu dne 24. in 25. maja. Na dnevnem redu so bile te-le točke: Naloga matere, družine in šole. — Seksualni pouk v višjih šolah, gimnazijah, pripravnicah, obrtnih in ljudskih šolah. — Mladinski spisi itd. Te referate so prevzeli priznani zdravniki in pedagogi. — Ideja je lepa, le žal, da ostane vse to skoro edino le na papirju.

Osebnosti na Koroškem. Nadučiteljem na Djekšah je imenovan tamošnji šolski vodja Ferdinand Tschrieschnig; šolskim vodjem na Visoki Bistrici Jurij Lassernig, dosedaj učitelj v Bilčevsi. Stalno so nameščeni: Josip Achatz v Št. Lenartu pri 7 studencih; Vilhelm Breyvogel v Sred. Trušnjah; Frančiška Dolin v Št. Stefanu v Zil. dolini; Flora Müller Podkloštrum; Marija Faust v Borovljah. — Pre-meščene: Terezija Kubelka iz Št. Jakoba v R. v Tinje;

Margareta Cacak iz Tinj v Dobrovas; Elza Langer iz Rut v Pliberk; Marija Zanzel iz Dobrovasi v Steinfeld. — Na dopust: Ferdinand Korenjak v Hodišah (proti karenci). — Začasno upokojen je Franc Schuster, učitelj v Skofljah.

Osebnosti na Kranjskem. Imenovani so: za strokovnega učitelja na meščanski šoli v Krškem tamošnji suplent Ivan Magerl, za definitivnega učitelja na Bledu provizorični učitelj v Kostanjevici Ivan Erbežnik, za def. učitelja v Mengšu prov. učitelj pri Sv. Petru v Ljubljani Rajko Božič, za nadučitelja v Nadjem selu def. učitelj v Senožečah Edmund Lahajnar. Za nadučitelja pri Sv. Petru v Ljubljani je imenovan Anton Levstek, doslej nadučitelj v Senožečah, def. učiteljica Marija Arhova pa pride iz Toplice na Krko.

Nerazdeljen pouk smeta uvesti šoli v Podzemlju na Dolenjskem in pri Sv. Križu poleg Litije.

Vipavskih šolarjev izlet v postojnsko jamo. V nedeljo, dne 2. junija 1907, je priredila vipavska šolska mladina Josip Petzevo spevoigro „Potovanje po domovini“ v ta namen, da se čisti dohodek uporabi za izlet v postojnsko jamo. — Igra je uspela v vsakem oziru prav povoljno in je bila sprejeta z največjo simpatijo. — Dokaz temu, da so se morale razne točke po dvakrat do trikrat ponavljati in da je bilo 160 kron čistega dohodka. — Pri vsem tem si je nabremenil največjo in najtežjo butaro tov. Fr. Grum kot pevodnja. — Bil je nekaj spiritus agens, ki se mu imamo zahvaliti, da se je spevoigra obnesla toli vro. — Gmotno podprti, določimo izlet na 11. dan t. m. Izbere se 75 večjih otrok, ki se na štirih, bogato s cveticami opletenih omnibusih pod nadzorstvom učiteljstva odpeljejo navedenega dne ob 6. uri 30 min. zjutraj v Postojno, kamor dospejo malo pred 10. uro. V Arkovi gostilnici jih čaka zajtrk. Po zajtrku je bil takoj odhod proti jami, katera se ob 1/2 11. uri odpre. Tik pred otvoritvijo jame se pripelje gospod glavar Št. Lapajne, ki ga učenka 4. razreda nastopno pozdravi:

Sprejmite, vrli naš glavar,
sprejmite srčno hvalo v dar,
ko milostno ste dovolili,
da bomo „Jamo“ posetili.
Zares, se smemo srečne šteti,
da čuda božja smemo zreti,
ki kaže jih podzemski svet,
slovenska last, postojnski cvet!
In to ste Vi nam naklonili,
dobrotni naš gospod in mili,
zato je naših srčec glas:
še mnogo let — Bog živi Vas!

Gospod glavar v lepih besedah odzdravi, vzdobujajoč otroke k vztrajni pridnosti in poslušnosti. Zatem vstopimo v jamo. Prišedši na plesišče, nagovori šol. vodja g. Anton Skala šolske otroke, spominjajoč se v nagovoru našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Na to pa otroci navdušeno zapoje prvo kitico cesarske himne. — Po dvehurnem pazljivem opazovanju podzemskih čudov se vrnejo izletniki v Arkovo gostilnico k skupnemu kosilu, kjer so bili s tečno juho, mesom, prikuhami in sladkimi poticami prav dobro postreženi. Malo pred tretjo uro odkorakamo na kolodvor k poštному vlaku. Tu je večina otrok prvokrat videla železniški vlak, ki se mu ni mogla dovolj naučiti. — Vrnivši se s kolodvora, se ustavimo nekoliko časa v senčnatih prostorih hotela „Ribnik“, kjer so deklice 4. razreda prav živahno in ubrano prepevale razne pesmi iz zgoraj omenjene spevoigre ob precejšnji navzočnosti tu sem prišedših odličnih postojnskih mladinskojbov. Za zabavo je skrbel tudi 10letni izletnik 4. razreda s svojo ročno harmoniko, na katero je v začudenje vseh prav izvrstno sviral razne koračnice. — Po južini ob 5. uri so se vrnili izletniki prav veseli in zadovoljni v Vipavo. — Ta poučnozabavni izlet ostane gotovo vsem udeležnikom tega izleta v trajnem spominu. — Pripominjamo, da so izletnike na posebnem vozu spremljevale tudi nekatere blage vipavske gospe. Čast in hvala jim! — Previlihih zaslug za v začetku označeno veselico in za ta izlet si je pa pridobilo vipavsko učiteljstvo. To svedoči, da se da v slogi in z zedinjenimi močmi mnogo doseči v prid naši nadopolni mladini in mili domovini.

V gimnazijo, realko ali učiteljske? V „Domovini“ čitamo: „Bliza se mesec julij in z njim poletno vpisovanje v gimnazij. Bilo bi na mestu, ako bi zlasti naši gg. učitelji, ki so navadno o tej priliki svetovalci kmetiškimi staršem, istim